

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่องสภาพและความต้องการการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพของประชาชน
เขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างเครื่องมือ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การเตรียมการก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับแผนและโครงการพัฒนาพื้นที่เขตชายฝั่งทะเล
ตะวันออก สภาพการจัดการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกและพัฒนาอาชีพ ความต้องการการศึกษานอก
โรงเรียนด้านอาชีพของประชาชน เขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ตลอดจนผลที่จะเกิดตามมา
จากการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกของไทย ทั้งส่วนที่เป็น เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่
เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดขอบเขตและแนวทางของการศึกษา

2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่มีอายุอยู่ระหว่าง
15-34 ปี และอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก 3 จังหวัด คือ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี
และระยอง รวมจำนวนทั้งสิ้น 670,200 คน (สถิติประชากรปี 2530 ของคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุอยู่ระหว่าง 15-34 ปี ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก 3 จังหวัด จำนวน 400 คน ซึ่งได้จากการคำนวณจากสูตรการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ดังนี้ (ประคอง กรรณสูต ปปป.10)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (ในที่นี้ใช้ .05)

การเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Simple Pandom Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ประชากรที่มีอายุ 15-34 ปี ทั้ง 3 จังหวัด จำนวน 670,200 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยจังหวัดฉะเชิงเทรา มีประชากร 200,700 คน เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง 120 คน จังหวัดชลบุรี มีประชากร 308,400 คน เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง 184 คน และจังหวัดระยอง มีประชากร 161,100 คน เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง 96 คน ตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละจังหวัด

ขั้นที่ 2 ในแต่ละจังหวัดเลือกอำเภอมา 2 อำเภอ โดยเลือกอำเภอเมือง 1 อำเภอ และสุ่มอำเภอที่อยู่นอกเขตเทศบาล 1 อำเภอ โดยเลือกมาอำเภอละครึ่งของจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัดคือ จังหวัดฉะเชิงเทรา อำเภอละ 60 คน (สองอำเภอ 120 คน) จังหวัดชลบุรี อำเภอละ 92 คน (สองอำเภอ 184 คน) จังหวัดระยอง อำเภอละ 48 คน (สองอำเภอ 96 คน)

ขั้นที่ 3 ในแต่ละอำเภอเลือกหมู่บ้านที่อยู่ใกล้ตัวอำเภอ 1 ตำบลและสุ่มตำบลที่อยู่ใกล้ตัวอำเภอ 1 ตำบล โดยเลือกมาตำบลละครึ่งหนึ่งของจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ตำบลละ 30 คน จังหวัดชลบุรี ตำบลละ 46 คน และจังหวัด

ระยอง ตำบลละ 24 คน (จังหวัดละ 2 อำเภอ อำเภอละ 2 ตำบล แต่ละจังหวัด =4 ตำบล

ขั้นที่ 4 ในแต่ละตำบลเลือกกลุ่มมา 2 หมู่บ้าน หมู่บ้านละครึ่งของแต่ละตำบลตาม สัดส่วนจากขั้นตอนที่ 3 ในแต่ละหมู่บ้านเลือกผู้ให้ข้อมูล โดยการเลือกจากบ้านเลขที่ที่เป็น เลขคู่ในหมู่บ้าน ส่วนบุคคลที่จะเลือกสอบถามนั้นจะถามจากหัวหน้าครอบครัว หรือสมาชิกใน ครอบครัวที่มีอายุระหว่าง 15-34 ปี ครอบครัวละ 1 คน จนกระทั่งครบจำนวนที่ต้องการ

3. การสร้างเครื่องมือ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะดังนี้

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ด้านอาชีพในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง โดยสอบถามจากหัวหน้าหน่วยงานหรือ เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ หน่วยงานละ 1 ฉบับ แบ่ง ออกเป็น 5 ตอนดังนี้ คือ

- ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพของหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ
- ตอนที่ 2 เกี่ยวกับลักษณะและวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ
- ตอนที่ 3 เกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ
- ตอนที่ 4 เกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ
- ตอนที่ 5 เกี่ยวกับผลการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ประชาชนกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเล ตะวันออก แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ อันได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว บริเวณที่อยู่อาศัย และระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกตามการรับรู้ของประชาชนจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความต้องการการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพในด้านหลักสูตร เนื้อหาความรู้ วิทยากร การจัดและดำเนินงาน และความคาดหวัง จากการศึกษา นอกโรงเรียนด้านอาชีพ

3.2 วิธีสร้างเครื่องมือ

3.2.1 ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากหนังสือ บทความ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความต้องการการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ เพื่อกำหนดโครงร่างของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ พร้อมทั้งเขียนข้อคำถามในแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

3.2.2 นำโครงร่างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งสองท่าน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ตรวจแก้ไขทางด้านเนื้อหา ภาษา และสำนวนที่ใช้ในแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้ชัดเจนและเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น แล้วนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พร้อมทั้งวิจารณ์และเสนอแนะ จำนวน 6 ท่าน คือ อาจารย์วิบูลย์ลักษณะ ทองเชื้อ ดร.ชูเกียรติ ลีสุวรรณ อาจารย์ปาน กิมบี ดร.เพ็ญศรี โปธิสาร รองศาสตราจารย์ สุภางค์ จันทวานิช และ รศ.ดร.เกียรติวรรณ อมาตยกุล

3.2.3 ปรับปรุง เนื้อหาและลักษณะของข้อคำถามในแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ โดย เพิ่ม เติมข้อคำถามที่จำเป็นและมีความสำคัญที่ควรทราบ และตัดข้อคำถามบางข้อที่ซ้ำซ้อนออก แล้วจัดลำดับข้อคำถามใหม่ให้เป็นหมวดหมู่และเรียงลำดับทางความคิดให้เป็นขั้นตอนที่ง่ายต่อการเข้าใจและสะดวกต่อการตอบแบบสอบถามมากขึ้น โดยใน ส่วนของแบบสอบถามได้จำนวนคำถามทั้งหมด 32 ข้อ และแบบสัมภาษณ์ในตอนที่ 1 ได้จำนวนคำถาม 10 ข้อ ตอนที่ 2 ได้จำนวน 18 ข้อ และตอนที่ 3 จำนวน 45 ข้อ รวมคำถามในแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด 73 ข้อ

3.2.4 หลังจากปรับปรุงแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งสองท่านตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องอีกครั้งหนึ่ง

เสร็จแล้วจึงได้นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับ เจ้าหน้าที่ และประชาชนในจังหวัดจันทบุรีที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 25 คน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปส่งให้กับ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ และนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ประชาชนด้วยตนเองในจังหวัดจันทบุรี

ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์เฉพาะตอนที่ 3 โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาร (Alpha Coefficient) หาค่าความเที่ยง ได้ ค่าความเที่ยงเท่ากับ .736

3.2.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในส่วนของคำอธิบาย และข้อคำถามในบางข้อ เพื่อให้สื่อความหมายได้ชัดเจนและง่ายต่อการเข้าใจมากยิ่งขึ้น เสร็จแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งสองท่านตรวจสอบอีกครั้งจนใช้ได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยและกรมการศึกษานอกโรงเรียนไปยัง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ตามลำดับ เพื่อขอความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนของแบบสอบถาม ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนแต่ละจังหวัดได้ออก จดหมายขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพให้กรอกข้อมูลใน แบบสอบถามจังหวัดฉะเชิงเทราศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวม แบบสอบถามที่ตอบแล้วกลับคืนมาให้ จังหวัดชลบุรีใช้วิธีส่งทางไปรษณีย์กลับมายังผู้วิจัยและจังหวัดระยอง ผู้วิจัย เป็นผู้เก็บแบบสอบถามจากแต่ละหน่วยงานคืนด้วยตนเอง

4.2 สำหรับแบบสัมภาษณ์ที่ใช้สัมภาษณ์ประชาชนจังหวัดฉะเชิงเทรา และชลบุรี ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจากผู้ประสานงานอำเภอและครูอาสาในการสัมภาษณ์ประชาชน โดย ผู้วิจัยได้แนะนำวิธีการสัมภาษณ์ให้เข้าใจตรงกัน จังหวัดระยองผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสัมภาษณ์ ประชาชนด้วยตนเอง โดยได้รับความช่วยเหลือจากผู้ประสานงานอำเภอและครูอาสาเช่นกัน

4.3 แบบสอบถามสำหรับหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ ส่งไปยัง หน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง รวมทั้งสิ้น 46 ฉบับ ได้รับกลับคืน จำนวน 37 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.43

4.4 แบบสัมภาษณ์สำหรับประชาชน เนื่องจากการเก็บข้อมูล เป็นในลักษณะสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์ที่ได้รับกลับคืนมาจึงสมบูรณ์เป็นส่วนใหญ่ แต่ในการเก็บข้อมูลจากประชาชนผู้วิจัยได้เพื่อไว้สำหรับข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ จำนวน 20 ชุด เมื่อได้แบบสัมภาษณ์มาทั้งหมดแล้วจึงได้เลือกมาเพียง 400 ชุด เท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้

5. การเตรียมการก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสัมภาษณ์ 400 ฉบับ ได้มีการเตรียมการก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 ตรวจสอบและให้คะแนนสัมภาษณ์ตาม เกณฑ์ที่กำหนดไว้

5.2 ลงรหัสที่ใช้แทนคำตอบจากแบบสัมภาษณ์ที่เก็บจากประชาชนลงในแบบสัมภาษณ์ ทั้ง 400 ฉบับ

5.3 ลงรหัสในแบบฟอร์ม

5.4 บันทึกรหัสข้อมูลลงในม้วน เทป เพื่อนำไปวิเคราะห์ด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 นำแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 1 ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ และสภาพพื้นที่ ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียนด้านอาชีพของประชาชน รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สอบถามหน่วยงานที่จัดการศึกษาออกโรงเรียนด้านอาชีพเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาออกโรงเรียนด้านอาชีพมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละนำเสนอในรูปตารางและความเรียง

6.2 นำแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 3 ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับความต้องการการศึกษาออกโรงเรียนด้านอาชีพในด้านต่าง ๆ คือหลักสูตร เนื้อหา วิทยากร วิธีการ วันเวลา ความคาดหวัง และความต้องการด้านอื่น ๆ มาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) วิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการการศึกษาออกโรงเรียนด้านอาชีพจำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่และสภาพพื้นที่ของประชาชน ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (X^2 - test)

6.3 เกณฑ์การให้คะแนนเกี่ยวกับระดับความต้องการของประชาชนในด้านต่าง ๆ
ของการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพมีดังนี้

ระดับความต้องการมาก ให้คะแนน เท่ากับ 3

ระดับความต้องการปานกลางให้คะแนน เท่ากับ 2

ระดับความต้องการน้อย ให้คะแนน เท่ากับ 1

เมื่อได้ค่าคะแนนแล้วผู้วิจัยนำคะแนนดังกล่าวมาคิดน้ำหนักของคะแนนและกำหนดระดับค่าเฉลี่ย
ของความคิดเห็นดังนี้

2.50 - 3.00 หมายความว่า มีระดับความต้องการมาก

1.50 - 2.49 หมายความว่า มีระดับความต้องการปานกลาง

1.00 - 1.49 หมายความว่า มีระดับความต้องการน้อย